

V Praze dne 30. 8. 2016
Čj. OVA: 1055/16

Stanovisko

k věcnému záměru zákona o sociálním podnikání

I. Úvod

V České republice chybí jednotné právní prostředí pro sociální podnikání. Jednotlivá ministerstva, operační programy a další instituce poskytující podporu sociálnímu podnikání si stanoví vlastní definice, které se liší.

Cílem záměru je tak vytvořit jednotný právní rámec, který veřejné správě i různým finančním institucím usnadní rozhodování o tom, jaké sociální podniky a jakým způsobem podporovat. Na právní vymezení sociálního podnikání budou také navázány výhody pro sociální podniky, které podpoří jejich rozvoj a tím i cíle trvale udržitelného rozvoje, podpory malého a středního podnikání i boje s chudobou a sociálním vyloučením.

II. Připomínky a návrhy změn

Konceptuálním pilířem návrhu je princip, že firma (v kterékoli relevantní právní formě, především však s.r.o.), může požádat o statut sociálního podniku, čímž se zaváže k plnění přísnějších sociálních, ekonomických a environmentálních kritérií, výměnou za různá zvýhodnění.

Základní slabinou předloženého záměru je to, že ač popisuje přísnější kritéria vymezující sociální podnik, korespondující výhody nejsou specifikovány. Návrh (respektive přiložená tisková zpráva) se odkazuje na budoucí Strategii rozvoje sociálního podnikání, která má být předložena až na konci roku 2016. Posouzení možných dopadů na podnikatelské prostředí tak nelze provést ani v obecné rovině, natož v konkrétních srovnáních.¹

Předložený záměr by také bylo vhodné doplnit o následující aspekty:

¹ Předložený dokument explicitně uvádí, že v okamžiku, kdy budou definovány výhody pro sociální podniky, např. v oblasti zaměstnanosti, podpory podnikání, místního rozvoje, daní a poplatků, bude nezbytné k těmto konkrétním návrhům zpracovat samostatnou analýzu dopadů regulace (s. 32).

- V části 1.4 by měly být mezi dotčenými subjekty explicitně uvedeni konkurenti sociálních podniků, bez tohoto statutu. Také je třeba vymezit odvětví, kde si komerční a sociální podniky budou ve větší míře konkurovat a jaké to může mít dopady, zvláště pokud budou sociální podniky systematicky zvýhodněny ve veřejných zakázkách či daňových otázkách;
- V části 1.6 předkladatel pomíjí riziko zneužití institutů sociální ekonomiky. Z historie však víme, že k tomu dochází; kampeličky (družstevní záložny) obecně splňují parametry instituce sociální ekonomiky, přesto byly masivně zneužity. Při formulaci zákona je tak třeba toto riziko systematicky posuzovat;
- V části 2 jsou srovnávány tři varianty, avšak jedná se pouze o tři rozdílné právní strategie, nikoli tři varianty věcného řešení. Předkladatel jednoznačně preferuje formu střešového zákona před částečnými novelizacemi řady existujících zákonů, ale věcný obsah je tentýž. V této části by se Zpráva RIA měla zaměřit spíše na variantní řešení, která by měla vyřešit přetrvávající rozpory, tak jak to dělá v účasti veřejnoprávních právnických osob v sociálních podnicích. Rozpor ohledně "širší" či "užší" definice společensky prospěšné činnosti by si také zasloužil systematické srovnání variantních řešení;
- V části 3 nelze provést analýzu nákladů a přínosů jednotlivých variant pokud není souběžně posouzen i očekávaný dopad výhod udělených subjektům se statutem sociálního podniku. Ani otázku zda je nutný zastřešující zákon, administrativní aparát udělující a kontrolující tento statut či Rada pro rozvoj sociálního podnikání (při ročních nákladech v kolem 10 milionů Kč) není možné posoudit, bez znalosti výhod vyplývajících z tohoto statutu. Pokud budou tyto výhody triviální, pak zákon, aparát i Rada mohou postrádat smysl.

Zároveň je třeba zmínit, že předkladatel v části 3 dobře zdokumentoval existující stav sociálního podnikání, včetně vyčíslení očekávaných úspor pro státní rozpočet v důsledku tvorby pracovních míst. Avšak bez výše uvedeného srovnání s náklady na poskytnutí výhod pro sociální podniky nelze říci, zda očekávané přínosy jednoznačně převažují, ani zda zákon nepovede k případným nezamýšleným důsledkům s nezanedbatelnými nepříznivými dopady.

III. Závěr

Komise RIA může posoudit očekávané dopady regulace pouze při specifikování očekávaných výhod vyplývajících ze statutu sociálního podniku. V předloženém textu jsou tyto výhody uvedeny pouze jako možné příklady, nikoli jako jejich plný výčet, který by bylo možno posoudit z pohledu přínosů, nákladů a možných rizik.

Součástí předkladu by tak měla být i Strategie rozvoje sociálního podnikání, která by předložila koncepci výhod korespondující s předloženým záměrem zákona.

Komise se tedy vzhledem k nedefinovaným parametrům navrhované regulace nemůže vyjádřit, zda provedené hodnocení dopadů regulace je vyhovující.

Vypracoval: PhDr. Zdeněk Kudrna Ph.D.

prof. Ing. Jiřina Jílková, CSc.
v.r.
předsedkyně komise